

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

13. - 19. maj 2017. godine

Bilten broj 20/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	3
Kad banka ocenjuje kvalitet vazduha a građevinci isplativost arbitraže	3
Predizborni spotovi i pridruženija	4
Putni i informativni prioriteti	4
Šta je uloga javnih preduzeća	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC	7
Đačke ekurzije	7
Uskraćivanje pristupa informacijama	7
Reciklaža	7
Mediji	8
Vulinovo Ministarstvo godinama obnavlja vozni park ustupljenim kolima	8
Zakon o poreklu imovine daleko od poslanika	10

Aktivnosti

Predstavnici Transparentnosti primili su delegaciju poslanika iz Narodne skupštine Republike Srpske, koji su zainteresovani da oforme parlamentarnu grupu koja bi se bavila pitanjima borbe protiv korupcije. TS je predstavila viđenje dosadašnjeg rada GOPAC i drugih antikorupcijskih inicijativa koje postoje u parlamentu Srbije.

Deo sastanka posvećen je razmatranju značaja uvođenja nezavisnih državnih organa čije izveštaje bi razmatrala i kojima bi davala podršku Skupština, a koji trenutno ne postoje u Republici Srpskoj (već samo na nivou cele BiH), kao i primeni nekih zakonskih rešenja koja će možda biti usvojena u RS, a već se primenjuju u Srbiji, poput Zakona o zaštiti uzbunjivača.

[Na sajt](#) smo postavili podatke o istraživanju i rangiranju 15 opština i gradova po Indeksu transparentnosti lokalne samouprave (LTI). Najveći indeks ove godine ima Pančevo (67), a ohrabruje podatak da je sedam od 15 rangiranih mesta zabeležilo rast indeksa, dok su tri stagnirale.

Naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) tokom protekle nedelje primilo je 19 poziva na besplatni broj 0800 081 081, a još 14 slučajeva je otvoreno na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično (Pamotićeva 31/III) ili pronađenih na internetu i u pres klipingu.

Na našoj [Facebook stranici](#) smo ove nedelje objavili devet tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. Na sajt smo postavili osam tekstova. U medijima su u proteklih sedam dana objavljeno 37 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Kad banka ocenjuje kvalitet vazduha a građevinci isplativost arbitraže

19. maj 2017.

Višestruko zanimljiva [vest](#) stiže iz Bora. Generalni direktor Rudarsko-topioničarskog basena (RTB) Bor Blagoje Spaskovski (koji ostaje na tom mestu kao partijski kadar svake vlasti) najavio je mogućnost arbitražnog postupka protiv kanadske kompanije SNC Lavalin koja je izgradila novu topionicu bakra. Razlog je požar iz 2015, u „tek izgrađenoj fabrici sumporne kiseline“, koji je „naneo ogromnu štetu“. Zatim se oglasio i Branislav Ivković (nekadašnji SPS-ov ministar, pa disident, a od 2012. u SNS), govoreći u ime Građevinskog fakulteta u Beogradu kao nadzornika radova, da će ta ustanova „do kraja maja sačiniti analizu koja treba da pokaže da li se isplati arbitraža u Parizu i zahtev za naknadu štete od kanadskog SNC Lavalina“, da je „materijal u pripremi i da će ga nalizirati radna grupa Vlade Srbije.

Pored RTB Bor kao naručioca posla, kanadske firme kao izvođača i Fakulteta kao nadzornog organa, četvrti akter je EDC banka, takođe iz Kanade. Oni su, kako se kaže, bili kreditori nove topionice, izgradnja je počela 2011, koštala je 250 miliona evra, a država Srbija je garantovala za taj kredit i dodala pride 30 miliona evra. Predstavnici banke su „izrazili zadovoljstvo kvalitetom vazduha u Boru“.

Da rezimiramo: o tužbi za loše izvršenje posla državno preduzeće tek razmišlja dve godine posle nastanka štete; valjano izvršenje ugovora u Srbiji, koje će biti plaćeno novcem iz budžeta

Srbije ne može se izvršiti pred sudovima u Srbiji, već eventualno pred arbitražom u Parizu; o isplativosti zahteva za arbitražu i naknadu štete sud daju građevinci i to organ koji je vršio nadzor, pa bi trebalo da već zna da li je sve bilo izvedeno kako treba; banka daje ocene o kvalitetu vazduha.

Šire gledano, ova kratka priča je podsećanje na dva velika problema – partijsko upravljanje preduzećima u državnom vlasništvu i vezani kreditni aranžmani. Ugovori u kojima se istovremeno ugovara kreditor i izvođač radova su uvek loši, bilo da se posluje sa Kanadom (kao u ovom slučaju), Azerbejdžanom ili Kinom (kao u slučaju nedavno potpisanih ugovora za izgradnju puteva i pruga). Kamatna stopa za takve kredite može biti povoljna, ali se ta povoljnost ne može valjano sagledati bez uračunavanja troška isključenja konkurencije kod potonje nabavke radova. Ta informacija građanima ostaje trajno nepoznata, jer niko ne može da zna koja bi cena bila ponuđena u slobodnom nadmetanju. Dodatno, ovakvi aranžmani su potencijalno štetniji i zato što kreditor često ima upliv na odluku o predmetu nabavke, kao i zbog nemogućnosti da se eventualni spor razreši pred domaćim organima.

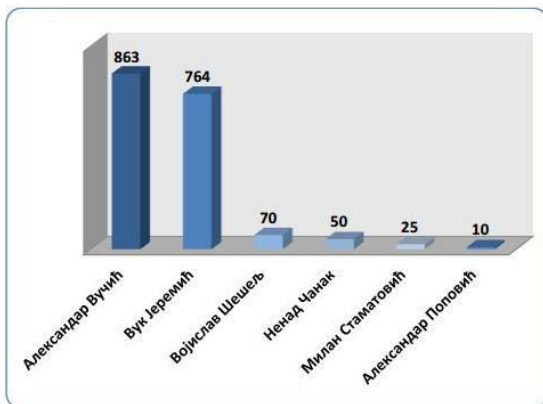

Predizborni spotovi i pridruženija

18. maj 2017.

Transparentnost Srbija je već [uputila žalbu protiv REM](#) zbog nepostupanja po zahtevu za pristup informacijama u vezi sa nedostavljanjem informacija o monitoringu izborne kampanje za predsednika iz marta 2017. U međuvremenu je Savet REM usvojio [izveštaj](#) "Predizborne oglasne poruke u kampanji za predsedničke izbore". To je bio razlog da uputimo novi zahtev za pristup informacijama. Naime, izveštaj o monitoringu koji je usvojio Savet REM je oskudniji u podacima nego ikada. Tako se u njemu mogu naći podaci o zbirnom trajanju reklama po pojedinim TV stanicama i ukupnom broju spotova za pojedine kandidate po TV stanicama, ali ne i ukupno trajanje tih spotova po kandidatima i po TV stanicama.

U izveštaju nema ni reči o pojavljivanju javnih funkcionera u kampanji, o pojavljivanju kandidata u informativnim emisijama nacionalnih emitera, o emitovanju snimaka predizbornih skupova, o razmatranju predstavnosti o poštovanju drugih pravila iz Zakona i podzakonskih akata.

I inače, nejasno je šta je uopšte moglo da bude predmet razmatranja i usvajanja od strane Saveta REM u situaciji kada izveštaj ne sadrži ništa drugo osim golih činjenica (nikakve zaključke na osnovu njih). Kada se ima u vidu da su izveštaji posle ranijih izbora (osim 2016, kada nije ni objavljen) bili detaljniji, može se izvući zaključak da je predmet odlučivanja od strane REM u stvari bilo šta će od tih golih činjenica biti uopšte predstavljeno javnosti i na koji način će te informacije biti upakovane

Putni i informativni prioriteti

14. maj 2017.

Iz [vesti](#) objavljanoj na zvaničnom sajtu Vlade Srbije prvo saznajemo čemu je danas prisustvovao predsednik (Vlade) Aleksandar Vučić: „Predsednik Vlade Republike Srbije Aleksandar Vučić prisustvovao je danas potpisivanju Memoranduma o razumevanju i saradnji na projektu Beograd–Južni Jadran, deonice Preljina–Požega i Požega– Boljare.“ Na dnu vesti zainteresovani čitalac može pronaći i informaciju o tome ko je potpisao taj i nekoliko drugih memoranduma (ministarka Mihailović, ministar Knežević, gradonačelnik Mali).

Usput se (na drugim sajtovima) provlače i informacije o tome koja je „vrednost“ ovog posla. **Nigde** se u vesti ne može pročitati **ono što je zaista bitno – na šta se Srbija obavezala.**

Da li je, drugim rečima, potpisivanje ovog memoranduma uvod u novi „vezani aranžman“ koji će biti pravno obavijen međudržavnim sporazumom.

Aranžman, u kojem ćemo se obavezati da uzmemo kredit (pod uslovima koji mogu biti i povoljni), ali se ujedno obavezati da ćemo taj kredit da utrošimo na plaćanje radova tačno određenoj firmi iz zemlje kreditora (u ovom slučaju, NR Kine), kao što je, recimo, bio slučaj u vezi sa TE „Kostolac“. Ili je u pitanju sporazum o koncesiji, do koje će se ponovo doći bez nadmetanja kakvo predviđa kao obavezu Zakon o javno – privatnom partnerstvu?

Potpisivanje ovakvih sporazuma bitno ograničava mogućnost nadmetanja i pre nego što Narodna skupština ratifikuje buduće međudržavne sporazume. Naime, jednom kada zemlja krene putem eliminisanja konkurencije u svojim infrastrukturnim projektima, a Srbija godinama radi upravo to, smanjuju se šanse da se neko ko nije unapred uveren u to da će biti izabran javi na nadmetanju čak i ako ga Vlada zaista raspiše.

Putevi čija se izgradnja pominje u vestima figuriraju već duže vreme među prioritetima. Istina, tom spisku se svako malo pridružuju i drugi putni pravci, tako da građani imaju dobrih razloga da budu zbunjeni u pogledu toga **da li Srbija uopšte ima spisak prioriteta** ili se on

menja u zavisnosti od želja izglednih kreditora/graditelja/političara sa kojima se vode razgovori i pregovori. Za razliku od putnih, informativni prioriteti se ne menjaju – staviti nešto što zvuči kao dobra vest u prvi plan umesto potpunih informacija; naglasiti personalizovani karakter vlasti umesto podnošenja računa narodu o radu javnih institucija.

Šta je uloga javnih preduzeća

13. maj 2017.

Jedna od posledica odsustva profesionalizacije u rukovođenju javnim preduzećima, očuvanjem partijske kontrole, izvlačenja prihoda iz JP kako bi se iz populističkih razloga budžet prikazao punijim jesu i nedavno predstavljeni alarmantni podaci o rezultatima i stanju u Elektroprivredi Srbije (<https://goo.gl/dmVgaN>).

Transparentnost Srbija već godinama pokazuje da je veoma malo urađeno od političkih deklaracija o profesionalizaciji i odgovornosti upravljanja javnim preduzećima, koja su od 2012 postala i deo zakonskih obaveza. Vlada nije poštovala svoje obaveze u pogledu izbora profesionalnih direktora ni na osnovu rokova iz 2016. Naprotiv, konkursi su raspisivani kada je već trebalo da budu završeni, politički postavljeni vršioци dužnosti se imenuju umesto da se konkursi dovedu do kraja (kao u nedavnom slučaju „Koridora Srbije“), a upravo u slučaju EPS je konkurs raspisan a da nije objavljeno nikakvo obrazloženje šta se desilo sa prethodno raspisanim konkursom (o tome smo pisali <https://goo.gl/3D3Qn2>).

Od politički postavljenih direktora još veću opasnost za dalje propadanje imovine građana kojom raspolažu javna preduzeća predstavlja odsustvo smislene diskusije o ostvarivanju njihove uloge, rezultatima koje treba da postignu i učinku. TS je [u studiji Nacionalnog sistema integriteta](#) iz 2015, u [istraživanju](#) o primeni Zakona iz 2012. i [tokom pripreme](#) Zakona o javnim preduzećima iz

2016. jasno ukazala na ovaj problem i na neka moguća rešenja, koja nisu uslišena.

Između ostalog, ukazali smo da u izveštajima JP veću pažnju mora da ima ostvarivanje ciljeva zbog kojih su osnovana (a to nije samo sticanje dobiti). Jednako je važno da

Vlada Srbije pokaže kako razmatra predloge programa rada javnih preduzeća da li i na koji način razmatra periodične izveštaje o radu javnih preduzeća i šta povodom tih izveštaja preduzima

Antikorupcijsko savetovališće ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovališću:

Đačke ekskurzije

U Savetovališće je stigla prijava u vezi sa đačkim ekskurzijama koje organizuje jedna srednja škola u Beogradu. Grupa roditelja je nezadovoljna načinom na koji su odabrani agencija i prevoznik. Prema usmenim navodima koje smo čuli, smatraju da je postupak mogao biti mnogo bolje organizovan, da je očigledno da agencija nije u stanju da kvalitetno odgovori zahtevima, te da sumnjaju da je u pitanju povezanost direktora škole sa budućim izvršiocima. S obzirom na to da je u pitanju postupak javne nabavke male vrednosti, naša organizacija će pokušati da utvrdi elemente koji su postavljeni i vrednovani, pa na osnovu toga zaključimo da li je bilo nejednakosti i diskriminacije u postupku.

Uskraćivanje pristupa informacijama

U toku nedelje dobili smo nekoliko slučajeva u kojima se žale građane i udruženja da organi javne vlasti na različite načine pokušavaju da ne postupaju po upućenim zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja. Situacije su različite: neki primaoci zahteva odlažu jednostavne odgovore da bi nakon proteka zakonskog roka odbacivali zahteve, određeni organi šalju nepotpunu dokumentaciju, drugi odgovaraju da nemaju dokumente iako je očigledno da se nalaze u njihovom posedu, dok određeni broj institucija jednostavno ignoriše upućeni zahtev i reaguje tek kad se Poverenik za informacije izjasni po upućenoj žalbi. U nekim slučajevima, koji su u velikoj meri povezani s slučajevima moguće korupcije, Transparentnost Srbija će u dogovoru sa strankama, podnositi zahteve za pristup informacijama, kako bi se izvršio dodatni pritisak na organe koji ne postupaju. Praksa pokazuje da oni tada postaju ažurniji i odgovorniji.

Reciklaža

Dobili smo interesantnu prijavu jednog ekološkog udruženja iz Vojvodine, u vezi sa radom pojedinih preduzeća koji se bave odlaganjem i reciklažom otpada. Naime, udruženje sumnja da određena preduzeća ne poštuju zakonom propisane zahteve u vezi sa tretiranjem otpada i otpadnih materija. Dalje, smatraju da je sporan način na koji se otpad dalje prerađuje, uključujući ispunjavanje propisa u vezi sa filterima preko kojih se nakon prerade, štite vazduh i vodni sistem. Takođe je istaknuto da resorno Ministarstvo ne vodi evidenciju o ispunjenosti zahteva po pitanju zaštite kako bi trebalo, te traže da nadležni organi postupaju i učine sve što je moguće kako bi se, s obzirom na posledice, situacije popravila.

Mediji

Vulinovo Ministarstvo godinama obnavlja vozni park ustupljenim kolima

Južne vesti, 17. maj 2017.

Uprkos merama štednje Vlade Srbije i racionalizaciji voznog parka iz 2015, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja sve to vreme pribavlja nova luksuzna kola tako što ih ustanove socijalne zaštite Uprkos merama štednje Vlade Srbije i racionalizaciji voznog parka iz 2015, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja sve to vreme pribavlja nova luksuzna kola tako što ih ustanove socijalne zaštite na spornim tenderima kupuju za njih, pokazuje istraživanje Južnih vesti.

Otkako je Srpska napredna stranka (SNS) došla na vlast, postala je praksa da ustanove socijalne zaštite širom Srbije najpre od Ministarstva dobiju novac za kupovinu novih automobila, a da ih samo nekoliko dana po kupovini ustupe tom istom Ministarstvu. Uglavnom su u pitanju luksuzne "škode superb", ali i nešto jeftinije "škode oktavia". Međutim najveći broj njih, odnosno, najmanje 11, ustupljeno je u periodu od 2015. do marta 2017. Samo u 2017. su, prema ugovorima o ustupanju do kojih su došli novinari Južnih vesti, ustanove socijalne zaštite Ministarstvu na čijem je čelu Aleksandar Vulin predale ključeve najmanje četiri luksuzne "škode". Inače, svi automobili su kupljeni na spornim, identičnim tenderima, od firme "Auto Čačak" ili njenih distributivnih kuća.

Kola je Ministarstvu na korišćenje u januaru 2017, pored Gerontološkog centra iz Niša, Centra za stare i penzionere iz Apatina i Centra za zaštitu dece, odojčadi i omladine iz Beograda, ustupio i Gerontološki centar iz Kragujevca. Kada se ovim kolima pridodaju i dve "škode superb" koje je 2015. i 2016. ustupila Nacionalna služba za zapošljavanje sa sedištem u Kragujevcu, dve "škode oktavie" koje je kupio Republički zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje Beograd i jedna "opel insignia" beogradskog Gerontološkog centra, postaje jasno da je najveći broj vozila na ovaj način pribavljen upravo nakon što je i samo Ministarstvo početkom 2015. rasprodalo "suvišna" vozila, kao deo mera štednji.

Pravni savetnik "Transparentnosti Srbija" Rade Đurić smatra da sve ukazuje na to da je Ministarstvo, želeći da nabavi nova kola u vremenu dok su mere štednje Vlade Srbije još na snazi, prosleđivalo novac ustanovama socijalne zaštite da to učine za njih, čime je javna nabavka velike vrednosti, "rascepkana na više javnih nabavki malih vrednosti", a kao takve podležu manjoj kontroli. Na taj način izbegnuta je detaljnija kontrola tendera i dobija se manja transparentnost - rekao je Đurić. U prilog tome, navodi Đurić, ide i to što je tehnička specifikacija tih javnih nabavki identična.

Vulinovo Ministarstvo godinama obnavlja vozni park ustupljenim kolima

Autor: S. Marković Izvor: Južne vesti

Jedna od ustupljenih "škodi superb". foto: JV

Uprkos merama štednje Vlade Srbije i racionalizaciji voznog parka iz 2015, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja sve to vreme pribavlja nova luksuzna kola tako što ih ustanove socijalne zaštite na spornim tenderima kupuju za njih, pokazuje istraživanje Južnih vesti.

Inače, i pre dolaska SNS-a na vlast 2012. godine, pojedine ustanove su Ministarstvu ustupale automobile, ali znatno ređe. Tačnije, od 2005. do 2012. godine to se desilo tri puta: Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju Sremčica je ustupio "hondu akord"; Republički zavod za socijalnu zaštitu ustupio "opel astru klasik"; Zavod za vaspitanje dece i omladine Ministarstvu ustupio luksuznu "škodu superb".

Kad Ministarstvo nabavi nova, ustanovama vraća stara vozila. Ministarstvo je dve "honde akord", jednu kupljenu i ustupljenu 2005, a drugu 2014, vratilo početkom ove godine ustanovama koje su ih kupile. Pored njih, nakon šest godina korišćenja, februara 2017. vraćene su i dve "škode superb". Međutim, upravo u vreme kada je vratilo stare automobile, Ministarstvo je kroz mehanizam "ustupanja" nabavilo četiri nove "škode" istog tipa.

I pored spornih procedura kupovine i ustupanja limuzina Ministarstvu, građani zapravo još ne znaju ni ko te automobile vozi. S obzirom na to da su najmanje dvema "škodama superb" - i to onoj koju je kupio Gerontološki centar Niš, kao i onoj iz apatinskog Centra za stare i penzionere - nakon ustupanja, a o trošku ovih ustanova, zatamnjena sva stakla sem vetrobranskog na 95%, ova kola ne bi mogli da voze ni direktori ustanova socijalne zaštite, ali ni zaposleni u Ministarstvu, jer prema Zakonu, bočna stakla smeju da budu zatamnjena do 35%. Zatamnjena stakla od 95 %, prema srpskim propisima mogu da imaju samo vozila u kojima se voze predsednik Republike, predsednik Vlade, predsednik Skupštine, kao i određena vozila koja koriste organi unutrašnjih poslova, službe bezbednosti i službe za vanredne situacije.

Novinari Južnih vesti odgovor na pitanje ko koristi sporne automobile nisu uspeali da dobiju od državnih sekretara Ministarstva Vladimira Ilića i Nenada Ivaniševića, koji su kazali da "su državni sekretari daleko od luksuznih 'škoda'" i da se kolima "ne bave državni sekretari, već tehničke službe". Međutim, upravo je Ivanišević potpisao nekoliko ugovora o ustupanju, a na poslednjim ugovorima ne stoji potpis nikakvog "tehničkog lica", već još jednog državnog sekretara ovog Ministarstva - Dragana Popovića. Odgovor na pitanje "ko iz Ministarstva vozi ova kola", novinari nisu dobili ni od ministra Vulina, koji se umesto da odgovori, samo zahvalio na pitanju. Iako je ostavio javnost bez odgovora o tome ko i zbog čega vozi takva kola, kao i zašto se uopšte sve to radi, Vulin je dodao da će se "sa praksom ustupanja kola nastaviti i ubuduće".

Zakon o poreklu imovine daleko od poslanika

Danas, 15. maj 2017.

Iako je aktuelna vlast od 2013. godine više puta najavljivala da je pitanje trenutka kada će Zakon o poreklu imovine ući u skupštinsku proceduru, to se do sada nije dogodilo. Davani su i precizni rokovi, a premijer Aleksandar Vučić je čak u prošlogodišnjem ekspozou bio eksplicitan najavljujući da će ovaj zakon biti donet do kraja 2016, odnosno početkom ove godine, podseća Danas.

Međutim, u Ministarstvu pravde navode da pisanje Zakona još nije završeno. Izrada Nacrta zakona o poreklu imovine je u završnoj fazi. Očekuje se da će uskoro biti otvorena i javna rasprava o tom aktu“, kažu u Ministarstvu, dok sagovornici Danas tvrde da je u ovom slučaju raspravu trebalo otvoriti i pre nego što je započeto pisanje konkretnih normi, o polaznim osnovama.

U Ministarstvu nisu želeli da preciziraju kada će zakon ući u skupštinsku proceduru, ali ni da li će biti retroaktivno primenjivan, iako je ministarka pravde Nela Kuburović krajem prošle godine najavila da će se imovina ispitivati pet godina unazad i da će, ukoliko se utvrdi očigledna nesrazmera između nečijeg načina života i prihoda koje ostvaruje, biti predložen porez i do 50 odsto procenjene vrednosti imovine.

Sagovornici Danasa tvrde da je očigledno da aktuelna vlast nije zainteresovana da donese jedan takav Zakon. „Zakon nije donet pošto se ne može očekivati od koze da čuva kupus“, izričit je sociolog Jovo Bakić, dok Borko Stefanović koji je zajedno sa Ivanom Jovanovićem parlamentu svojevremeno podneo svoju verziju ovog zakona kaže da nije čudno što vlast koja je više puta najavljivala da će doneti Zakon o poreklu imovine odugovlači i radi suprotno obećanjima. „Oni ne žele da zakon obuhvati sva povezana lica funkcionerima, a suština zakona bi morala da bude da zakon obuhvati sve srodnike i kumove funkcionera i da važi retroaktivno. Jednostavno se dokazuje prihod i imovina, ako je legalno stečena. U slučaju režimskih novobogotuna to je nemoguće. Osim toga treba oformiti posebnu poresku jedinicu sa širokim ovlašćenjima, kao u SAD i da postupak bude ubrzan i skraćen“, kaže Stefanović.

Nemanja Nenadić, programski direktor Transparentnost Srbija, podseća da je Zakon o poreklu imovine lično Vučić najavio nekoliko puta, zadavši zadatak ostalima da smisle koje odredbe da smeste pod dati naslov. On smatra i da je ta nedorečenost namera možda glavni razlog što akta još uvek nema.

„Mi imamo na desetine strategija i akcionih planova i mnogo zakona čije je donošenje ili izmena predviđeno tim aktima. Ministarstva, Vlada i Skupština uglavnom probijaju rokove. To je, kada je reč o borbi protiv korupcije, bio slučaj sa gotovo svim aktima koji su pomenuti u Nacionalnoj strategiji iz 2013 i u Akcionom planu za poglavlje 23 pregovora sa EU, uključujući i donošenje novog Zakona o Agenciji za

borbu protiv korupcije, izmene Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, donošenje Zakona o lobiranju itd. S druge strane, Zakon o ispitivanju porekla imovine, iako se iz političkih krugova već godinama najavljuje kao najvažnije sredstvo borbe protiv korupcije, pa i prilikom poslednjeg ekspozea aktuelnog premijera, nije ušao ni u jedan od tih strateških akata!

Da konfuzija bude veća, mi već pet godina u strateškim antikorupcijskim aktima imamo planirano uvođenje krivičnog dela „nezakonitog bogaćenja“ iz člana 20. Konvencije UN protiv korupcije u naš pravni sistem. Nekoliko puta od tad je menjan Krivični zakonik, ali, niti je ovo delo uvedeno, nitije jasno saopšteno da se odustaje od te namere. Sve to je odličan pokazatelj koliko se svi ti strateški akti neozbiljno shvataju', ističe Nenadić i dodaje da je prva stvar sa ovim i sa svakim drugim zakonom u Srbiji prepoznavanje potrebe da se donese - koji su to tačno problemi koje treba rešiti, ali da na to pitanje građani nikada nisu dobili jasan odgovor iz vlasti.

Programski direktor Transparentnosti Srbije podseća da u Srbiji već postoje mnogi propisi koji bi potencijalno mogli da budu u vezi sa „ispitivanjem porekla imovine“. Vlast koja predlaže donošenje posebnog zakona, prema njegovim rečima, treba prvo da kaže šta to tačno u postojećim zakonima ne valja, zbog čega oni nisu dali najavljivane rezultate i da li je reč samo o slabosti zakonskih normi ili odsustvu volje da se one primene.

- Ako je ovaj drugi problem u pitanju, onda ni rešenje nije u donošenju novih pravila već u volji da se pravila primene. Najopštiji propis iz ove oblasti je Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji, kojije još pre deceniju i po najavljen kao sredstvo za utvrđivanje nezakonito stečenog bogatstva kroz tzv. „unakrsne provere“, kaže Nenadić.

Sagovornici Danasa podsećaju da je do 31. oktobra 2003. svako ko je posedovao imovinu vredniju od ondašnjih 20 miliona dinara bio u obavezi da to prijavi, rizikujući u suprotnom oporezivanje neprijavljenog po najvišoj stopi. Najave unakrsnih provera su ponovljene i krajem 2006, kada je donet jedan podzakonski akt. Prema nekim nepotpunim informacijama i ovaj očekivani zakon će predstavljati neku modifikaciju ili razradu tih starih pravila. Drugi propisi koji su relevantni odnose se na borbu protiv kriminala generalno, a naročito organizovanog ili fmansijskog.

„Tu već odavno postoji mogućnost da se oduzme imovina u vlasništvu osumnjičenog za ozbiljna krivična dela koji potom dokazuje da ju je stekao legalno. Treća grupa propisa su antikorupcijski - na primer pravila o prijavljivanju imovine i prihoda pojedinih javnih funkcionera i službenika i utvrđivanja tačnosti tih prijava postoje takođe već jako dugo“, zaključuje Nenadić za Danas.

